

readuce în atenția noastră activitatea didactico-educativă și științifică-de cercetare (cu a sa monografie **Pedagogia lui Creangă**, la 70 de ani de la tipărirea ediției I) a prof. I.D. Marin, în perspectiva celor 100 de ani de la nașterea sa (1912-2012). *Eduard Setnic* prezintă câteva impresii ale unor vizitatori la Muzeul Regional Botoșani, în 1960. *Violeta Budăi-Damaschin* formulează propuneri de reorganizare tematică a expoziției permanente din Casa Memorială „Nicolae Iorga” din Botoșani, după reabilitarea arhitectonică a acesteia în 2010-2011 (la aniversarea *Nicolae Iorga 140/1871-2011*). *Ionel Bejenaru* conturează o secvență din activitatea muzeistică a *regretatului ștefanolog Leon Șimanschi* la Botoșani, în 1961.

Secțiunea a V-a, *Note bibliografice*, include 3 prezentări de cărți și periodice. Astfel, *George Arhip* prezintă sumarul publicațiilor periodice editate de Muzeul Județean Botoșani, *Hierasus* și *Acta Moldaviae Septentrionalis*, între 1978-2011. *Dan Prodan* realizează prezentările generale ale unor cărți apărute între 2007-2011. *Steliana Băltuță* conturează limitele universului antropologic al măștii și al simbolurilor ei, pe baza unei monografii consacrate acestui obiect mirific, elaborată de Emilia Pavel.

Ultima secțiune, a VI-a, *In Memoriam!*, prezintă medalionul **Gabriela Zizi Coroliuc**, semnat de *Ionel Bejenaru*.

Paternitatea și responsabilitatea ipotezelor, afirmațiilor, concluziilor etc. din contribuțiile incluse în *AMS, X, 2011*, aparțin exclusiv autorilor acestora, conform Codului Penal. Acum, după apariție, nu ne rămâne decât să parcurgem contribuțiile incluse în *AMS, X, 2011* și să manifestăm atitudini științifice obiective, critice, față de analizele, concluziile sau ipotezele formulate în articolele și studiile periodice. Volumul următor, *XI, 2012*, va include contribuții cu tematici diverse, dar și referitoare la evoluții istorice și aniversări / comemorări specifice zonei Botoșani.

► Petre Otu (coordonator), Alesandru Dușu, Alexandru Madgearu, Mircea Soreanu, *100 de mari bătălii din istoria României*, Editura Orizonturi, București, 2009, 419 p.

Recent, în 2009, Petre Otu (coordonator), în colaborare cu Alesandru Dușu, Alexandru Madgearu, Mircea Soreanu, a publicat lucrarea *100 de mari bătălii din istoria României*, Editura Orizonturi, București, 2009, 419 p. Altfel spus, *istoria militară* a spațiului istorico-geografic românesc și vecin prin 100 de confruntări militare ale locuitorilor arealului anterior menționat, pentru apărarea independenței și libertății etnico-naționale și pentru promovarea intereselor românești peste frontierele politice. Cele 100 de confruntări militare debutează cu expediția armată a tânărului și ambițiosului geniu militaro-politic Alexandru Macedoneanul (întemeietorul primului imperiu tricontinental, model milenar în Europa central-sudică – Orientul Apropiat – Africa de Nord) în zona Dunării inferioare (335 î.Hr.) și se încheie cu victoria armatei române regale în zona Hron-Morava (martie-mai 1945). Evident, nu voi enumera cele 100 de bătălii emblematice; fac trimitere directă la *Cuprinsul* cărții, pp. VII-IX. Cititorii sunt invitați, cu încredere, să parcurgă cuprinsul și să citească, cu atenție și cu atlasul istorico-geografic alături, cartea pe care o prezint, sumar, în aceste rânduri.

În *Cuvântul-înainte*, coordonatorul Petre Otu enumeră criteriile de bază ale includerii unei confruntări militare în *Top 100*: „(...) contextul desfășurării și beligeranții implicați; efectivele angajate; noutățile aduse în plan tehnologic sau sub raportul concepției și execuției; consecințele pe termen scurt sau mediu pe plan politic și militar; cantitatea și calitatea izvoarelor istorice etc.” (p. XVII). Același coordonator radiografiază firida prezentării unei bătălii: „(...) contextul angajării și desfășurării bătăliei; planurile părților beligerante; efectivele angajate; dispozitivul adoptat; formele de manevră utilizate în timpul luptelor; etapele desfășurării bătăliei și rezultatul acesteia; consecințele și eventual învățămintele desprinse etc. Fiecare bătălie este ilustrată cu hărți, scheme, tipuri de armament, portrete ale unor conducători de oști sau comandanți etc. De asemenea, am atașat o bibliografie minimală, constând din izvoare (istorice) primare și lucrări (istoriografice) esențiale. Unde a fost cazul,

am adus și cele mai recente noutăți documentare și interpretative” (pp. XVII-XVIII).

Aceste precizări permit să menționem faptul că lucrarea prezentată aici este, în același timp, o contribuție științifică, utilizată de cel mai exigent cercetător, cât și o carte accesibilă profesorilor din învățământul preuniversitar și / sau universitar, auxiliari didactic utilizați în activitatea metodică-educativă specifică. O posibilă repartizare a celor 100 de studii de caz în epocile istorice „clasice, didactice”, oferă următoarea configurație: 9 confruntări în epoca veche (sec. IV î.Hr. – sec. VIII d.Hr., de la campania dunăreană a lui Alexandru Macedoneanul la confruntarea romano-dacică pentru Sarmisegetuza lui Decebal martirul, pp. 1-28), 57 în epoca medie (sec. IX – sec. XVIII, de la conflictul dintre Gelu Românul și ungari până la bătălia de la Mihăileni – Câmpeni, pp. 29-240), 15 în epoca modernă (sec. XIX – 1919, de la incidentul-busculadă de pe Dealul Spirii, lângă București, până la victoria categorică românească anti-ungară din zona Tisei, pp. 241-324), 19 în epoca contemporană (1919-1945, de la eliberarea Cernăuților de sub ocupația samavolnică roșie rusească până la victoria anti-hitleristă din zona Hron-Morava, pp. 241-285).

Continuând tipologizarea statistică prin aplicarea binomului antinomic victorie-înfrângere, obținem următorul rezultat: 68 de victorii cu interes românesc *versus* 32 de înfrângeri provocate de dușmanii românilor și ai strămoșilor lor. Orizontul geografic al celor 100 de confruntări s-a întins la Nord până pe țărmul polonez al Mării Baltice, la Sud până în zona Constantinopolului imperial, la Vest până în Cehia, în Est până pe malurile fluviului paradigmatic Volga. O rapidă orientare în volum se realizează cu ajutorul *Indicelui* general antroponimic, hidronimic, toponimic etc. (pp. 387-408), instrument practic de lucru tot mai rar atașat unei contribuții istoriografice din ultimii ani, din varii motive, asupra cărora nu insist aici. Dar trag un întemeiat semnal de alarmă...

În *concluzie*, o lucrare utilă pentru elevi, studenți, profesori, cercetători, muzeografi etc., care merită să se găsească în biblioteca fiecărei persoane preocupate de trecutul istoric românesc („premieră în istoriografia militară românească, prin gradul de sinteză care îl presupune analiza celor mai importante (100 de) bătălii” – Petre Otu, p. XV), care completează informațional *Istoria militară a poporului român*, vol. I-VI, Editura Militară, București, 1984-1989, sau Gheorghe Romanescu, *Marile bătălii ale românilor*, Editura Sport-Turism, București, 1982. Trebuie ignorate micile greșeli, unele supărătoare, rămase în carte după corecturile (?) pe text. De exemplu: „Peter Otu” (p. XVIII) sau „Petre Otu” (coperta I) ? „Alesandru Dutu” (pp. 333, 344) sau „Alesandru Duțu” (coperta I) ?

► Bogdan Murgescu, *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Editura Polirom, Iași, 2010, 525 p.

Evoluția diversă a lumii, cu diferite forme și nivele de manifestare, determinate de particularitățile locale, este un adevăr acceptat de istorici și, evident, studiat cu acribie de către aceștia. În acest larg și generos orizont istoriografic se încadrează cu succes penultima carte a lui Bogdan Murgescu despre *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Editura Polirom, Iași, 2010, 525 p. Definind cei doi „termeni” ai binomului **Europa-România**, universitarul bucureștean a precizat că „**Europa**” reprezintă Occidentul sau Apusul bătrânului continent, prin extensie țările dezvoltate / foarte dezvoltate ale lumii, etalon în comparații și ierarhizări ale evoluțiilor economice. „**România**” reprezintă spațiul geografico-istoric delimitat de Nistru-Tisa-Dunăre-Marea Neagră, pe coloana vertebrală a Munților Carpați, patria românismului, cu diverse forme de organizare politică în ultimele secole, de la moartea fizică a Marelui Ștefan până astăzi. De asemenea, cu varii polarizări, dorite sau impuse, către centrele de putere continentale vecine românilor: Imperiul Otoman, Regatul Polon, Imperiul Habsburgic, Imperiul Rusesc. Rămănerile în urmă, decalajele evoluției multi-sectoriale a societății românești în raport cu „Europa” au devenit o obsesie, un coșmar al românilor, generând mentalități, atitudini, pasiuni, politici, soluții diverse, uneri